

ZVERINĀTU ADVOKĀTU BIROJS

24.11.2011 / Latvijas transports un loģistika

Darba kārtība

1. Pārvadājumu līgumi
2. Ārvalsts spriedumu izpilde Latvijā
3. Tiesu prakse
4. Neizmantotās iespējas

Pārvadājumu līgumi

Līgumu regulējums

Noslēgšanas īpatnības

Līgumu regulējums:

Nacionālā līmenī

Starptautiskā līmenī

Līgumu regulējums:

Nacionālā līmenī:

Autopārvadājumu likums

Dzelzceļa pārvadājumu likums

Likums “Par aviāciju”

Jūras kodekss

Līgumu regulējums:

Starptautiskā līmenī:

ANO 1980.gada Konvencija par starptautiskajiem preču pirkuma-pārdevuma līgumiem (CISG) - regulē attiecības starp preces pārdevēju un pircēju, neregulē pārvadājumu jautājumus

Incoterm - regulē attiecības starp preces pārdevēju un pircēju, paredz atbildības sadalījumu atkarībā no piegādes noteikumu izvēles

Līgumu regulējums:

Starptautiskā līmenī - autopārvadājumi:

Konvencija par starptautisko autopārvadājuma līgumu (CMR)

**Konvencija par pasažieru un bagāžas starptautisko
autopārvadājumu līgumu (CVR), LV spēkā kopš 08.12.1993.**

Līgumu regulējums:

Starptautiskā līmenī - dzelzceļa pārvadājumi:

Konvencija par starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem (COTIF), (LV spēkā kopš 01.09.2000.)

CIV noteikumi (COTIF konvencijas A papildinājums) - regulē jautājumus par pasažieru un bagāžas starptautisko dzelzceļa pārvadājumu

CIM noteikumi (COTIF konvencijas B papildinājums) - regulē jautājumus par kravu starptautisko dzelzceļa pārvadājumu

Nolīgums par starptautisko dzelzceļa kravu satiksmi (SMGS) - regulē starptautiskos kravu pārvadājumus starp konkrētām līguma valstīm, tostarp LV (LV spēkā kopš 01.07.2010.)

Līgumu regulējums:

Starptautiskā līmenī - jūras pārvadājumi:

1924.gada Hāgas konvencija par dažu konosamentu noteikumu unifikāciju (Hāgas noteikumi), ar 1968.gada protokolu (Visbijas protokols) un 1979.protokolu (SDR protokols), LV spēkā kopš 26.02.2002.

1978.gada ANO konvencija (Hamburgas noteikumi) - LV nav pievienojusies

2009.gada ANO konvencija (Roterdamas noteikumi) - LV nav pievienojusies

Līgumu regulējums:

Starptautiskā līmenī - gaisa pārvadājumi:

1999.gada Konvencija par dažu starptautiskā gaisa transporta noteikumu unifikāciju (LV spēkā kopš 02.12.2004.)

Pārvadājumu līgumu noslēgšanas īpatnības:

Līguma spēkā stāšanās (konsensuāls vai reāllīgums)

Būtiskās sastāvdaļas (priekšmets – kravas pārvietošana, maksa)

Divpusējs vai trīspusējs līgums

**Regulējums (Starptautisks speciāls, starptautisks vispārīgs ,
nacionāls speciāls, nacionāls vispārīgs)**

Forma

Forma nozarē:

Dzelzceļš – strikti regulēts (rakstveidā)

Jūra – vidēji regulēts (rakstveidā)

Gaiss – strikti regulēts (rakstveidā, teorētiski iespējams mutiski)

Autopārvadājumi – vidēji regulēts (mutiski vai rakstveidā)

Dzelzceļš (Dzelzceļa pārvadājumu likums):

Biļete

Bagāžas kvīts

Kravas pavadzīme (pielīdzināma Pārvadājuma līgumam)

Kravas pavadzīmei jāpievieno visi dokumenti, kuri līdz kravas izsniegšanai var būt nepieciešami kravas saņēmējam, lai izpildītu muitas un citas formalitātes.

Jūras pārvadājumi (Jūras kodekss):

Pārvadājuma līgums (biļete kā apliecinājums)

Pārvadājuma līgums, konosaments, arī frakts

Konosaments, tranzītkonosaments, vai cits dokuments par kravas transportēšanu (pielīdzināma Pārvadājuma līgumam)

Frakts

Pārvadājumi pa gaisu (likums “Par aviāciju”):

Biļete

Bagāžas kvīts

Kravas pavadzīme (apliecina pārvadājuma līguma esamību)

Kravas pavadzīmei jāpievieno visi dokumenti, kuri līdz kravas izsniegšanai var būt nepieciešami kravas saņēmējam, lai izpildītu muitas un citas formalitātes.

Jūras pārvadājumi (Jūras kodekss):

Pārvadājuma līgums (biļete kā apliecinājums)

Pārvadājuma līgums, konosaments, arī frakts

Konosaments, tranzītkonosaments, vai cits dokuments par kravas transportēšanu (pielīdzināma Pārvadājuma līgumam)

Frakts

Autopārvadājumi:

Biļete / līgums

Transporta pieteikums / līgums / pavadzīme

Rakstiska, elektroniska vai mutiska forma

e-pasts, fakss, telefons

Elektroniskais paraksts

Elektroniskam dokumentam nepieciešamās pazīmes:

Datu nemainīgums

Autora identifikācija

Dokumenta parakstīšanas laiks

Elektronisko dokumentu veidi:

elektronisks dokuments bez paraksta (jebkurš);

elektronisks dokuments bez paraksta, bet ar vienošanos (EDS, i-banka)

elektronisks dokuments ar parakstu (publiski atslēgas turētājs);

elektronisks dokuments ar parakstu un laika zīmogu.

Problēmas:

saņemšanas apliecinājums

pārbaudes iespējas pārrobežas elementa gadījumā

parakstīšanas/nosūtīšanas laiks, ja nav zīmoga

e-pasta adreses statuss, informācijas avots

Ārvalsts spriedumu izpilde

Ārvalsts sprieduma jēdziens

Ārvalsts spriedumu veidi

Ārvalsts spriedumu atzīšana

Ārvalstu (Ne ES valstu) spriedumu atzīšana

Šķirējtiesas spriedumu atzīšana

ES valstu spriedumu atzīšana

Ārvalsts spriedumu izpilde

Ārvalstu sprieduma pazīmes:

Pieņemts ārvalstī;

Pieņēmusi tiesa neatkarīgi no nosaukuma;

Strīds ir izšķirts pēc būtības (arī izlīgums);

Neatkarīgi no formas vai nosaukuma (spriedums, lēmums, rīkojums, dekrēts, izpildu raksts)

Ārvalsts spriedumu izpilde

Ārvalsts spriedumu veidi:

Ārvalsts tiesas pieņemts nolēmums (lēmums vai spriedums)

ES dalībvalsts tiesas pieņemts tiesas nolēmums neatkarīgi no nosaukuma

Ārvalsts (arī ES) šķirējtiesas pieņemts nolēmums

Ārvalsts spriedumu izpilde

Ārvalsts (ne ES) nacionālo tiesu spriedumu atzīšana:

Sprieduma atzīšana - nepieciešama spriedumiem, kam nav nepieciešama izpilde. Bez atzīšanas spriedumam nav saistošs raksturs

Sprieduma atzīšana un izpilde - nepieciešama spriedumiem, ko nepieciešams izpildīt. Bez sprieduma atzīšana un izpildāmības noteikšanas spriedumam nav saistošs raksturs

Ārvalsts spriedumu izpilde

Ārvalsts (ne ES) nacionālo tiesu spriedumu atzīšanas kārtība:

Iesniedz pieteikumu tiesā pēc atbildētāja dzīvesvietas/atrašanās vietas vai arī sprieduma izpildes vietas. Pieteikumam pievieno:

Ārvalsts tiesas apliecinājumu, ka nolēmums stāties likumīgā spēkā, vai pienācīgi apliecināts nolēmuma noraksts Dokumentam jābūt valsts valodā

Ārvalsts tiesas izdotu dokumentu, kas apliecina, ka atbildētājam, kurš nav piedalījies lietas izskatīšanā, savlaicīgi un pienācīgā kārtā bija paziņots par lietas izskatīšanas vietu un laiku. Dokumentam jābūt valsts valodā

Ārvalsts tiesas izdotu dokumentu, kas apliecina, ka ārvalsts tiesas nolēmums ir izpildāms tā pieņemšanas valstī, ja pieteicējs lūdz ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu un izpildi. Dokumentam jābūt valsts valodā

Ārvalsts spriedumu izpilde

Ārvalstu šķirējtiesas spriedumu atzīšana

Bez atzīšanas un izpildāmības pasludināšanas nav saistošs spēkā
Latvijas Republikā;

Tiek atzīti par izpildāmiem gan *ad hoc*, gan institucionālo šķirējtiesu
spriedumi;

Atzīšanas un izpildes jurisdikcija tiek noteikta pēc atrašanās
vietas/dzīvesvietas vai sprieduma izpildes vietas

NB! Ņujorkas 1958.gada 10.jūnija konvencija par ārvalstu
šķirējtiesu nolēmumu atzīšanu un izpildīšanu

Ārvalsts spriedumu izpilde

ES dalībvalstu tiesu spriedumu atzīšana - principi:

Spriedumu brīvas aprites princips;

Savstarpējās uzticēšanās princips;

Spriedumi NETIEK pārbaudīti pēc būtības

Ārvalsts spriedumu izpilde

ES dalībvalstu spriedumu izpildes kārtība:

Regula Nr.44/2001 - izpildāmības deklarācija, formāla sprieduma atbilstības pārbaude

Formālā pārbaude - netiek pārbaudīta ne jurisdikcija, ne atzīšanas pamati, tiek pārbaudīts tikai sprieduma autentiskums un izcelsmes dalībvalsts izdota apliecība atbilstoši Regulas Nr.44/2001 noteiktam paraugam;

Neatzīšanas pamati nevar būt par pamatu izpildāmības deklarācijas neizsniegšanai

Ārvalsts spriedumu izpilde

Regula Nr.805/2004 - Eiropas rīkojumi neapstrīdētiem prasījumiem (izriet no spriedumiem, izlīgumiem, publiskiem aktiem). Izpildes procedūra netiek prasīta. Izpildes procedūru var pārtraukt tikai pēc parādnieka iniciatīvas un noteiktos gadījumos. Izpildes procedūra kā spriedumiem.

Regula Nr.861/2007 - Eiropas procedūra maza apmēra prasībām. Prasības summa zem EUR 2000. Nav nepieciešama atzīšana un izpildāmības deklarācija. Izpildes procedūra kā spriedumiem

Tiesu prakse

Transporta maiņa un dokumentu aizpildīšanas nepilnības var novest pie apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikuma (SKC-710/2004)

Starptautiskā civiltiesiskā atbildības obligātā apdrošināšana neietver sevī kravas apdrošināšanu CSN bojāejas gadījumā (SKC-413/2007)

Tiesu prakse

Kravas nozaudēšanā ir vainojams pārvadātājs, ja vien viņš nepierāda pretējo – vainas prezumpcija, nav jākonstatē pārvadātāja prettiesika rīcība, lai piedzītu zaudējumus (SKC-42/2008) (*CMR 17.panta pirmā daļa*).

Ja notikusi zādzība, pārvadātājs atbrīvojams no atbildības tikai tad, ja viņš pierāda, ka tā notikusi apstākļos, kurus pārvadātājs nevarēja novērst un nevarēja no tiem izvairīties.

Kravas pavadzīmē norādītā informācija uzskatāma par patiesu, kamēr tā likumā noteiktā kārtībā nav apstrīdēta un atzīta par nepatiesu (SKC-42/2008)

Tiesu prakse

Atbildību par kravu uzņemas tas, kurš apņēmis veikt pārvadājumu, neatkarīgi no turpmāk piesaistīto un nodarbināto personu atbildības. Regresa prasības nav aprobežotas (C17066704/2004)

Pasažieru un bagāžas pārvadāšanas noteikumi nevar pilnībā mainīt likuma regulējumu, jo īpaši, ja tie attiecas uz patērētājiem un nav tikuši apspriesti (SKC-88/2010).

Neizmantotās iespējas

Atbildības pārdale

Kuģu pārkraušana reidā

Kuģu arests

Atbildības pārdale

Pastāv vispārējais princips - pārvadātājs ir atbildīgs par kravas saglabāšanu no tās pieņemšanas līdz nodošanai piegādes vietā (sk.piem. Autopārvadājumu likuma 26.panta (1) daļa, Dzelzceļa pārvadājumu likuma 58.panta (1) daļa, likuma “Par aviāciju” 100.pants, Jūras kodeksa 134.pants).

Līgumu slēgšanas brīvības princips, pušu autonomijas princips
Iespējas ar iepriekšēju otras līgumslēdzējas puses piekrišanu noteikt citādu atbildības sadalījumu nekā likumos noteikto.
Izņēmums starptautiskie gaisa pārvadājumi.

Atbildības pārdale

Pastāv vispārējais princips - pārvadātājs ir atbildīgs par kravas saglabāšanu no tās pieņemšanas līdz nodošanai piegādes vietā

Normatīvajos aktos noteikti izņēmumi no vispārējā principa

Pamatojums - pienācīgi pierādījumi par pārvadātāja vainojamības neesamību kravas nesaglabāšanā

Kuģu pārkraušana reidā:

Samazina pārkraušanas izmaksas

Nodrošina lielizmēra kuģu pārkraušanu ārpus ostas

Rada risku ekoloģijai

Vājš tiesiskais regulējums

Kuģu arests:

Aizliegums kuģim atstāt ostu

Kuģa īpašniekam pienākums uzturēt kuģi

Nodrošina jūras prasījumu izpildi

Normatīvie akti:

- a) Starptautiskā konvencija atsevišķu noteikumu saistībā ar jūras kuģu arestu unifikāciju (1952.g.)**
- b) Starptautiskā konvencija par kuģu arestu (1999.g.)**
- c) Jūras kodekss un CPL**

Atbildība

Šajā prezentācijā ietvertā informācija ir balstīta uz vispārpieņemtajiem profesionālajiem standartiem, kā arī šobrīd spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem Latvijā.

Lūdzam ņemt vērā, ka šajā prezentācijā sniedzam vispārīgu informāciju un neatsaucamies uz īpašiem apstākļiem, par kuriem mums nav precīzas informācijas, attiecīgi šī prezentācija var tikt izmantota tikai kā norāde, un ir pielietojama kā vispārīga konsultācija.

Ja Jums ir pamats uzskatīt, ka mūsu izmantotā informācija nav pilnīga vai mūsu secinājumi nav precīzi, dariet to mums zināmu nekavējoties.

Mēs ceram, ka šī prezentācija sniedz atbildes uz Jūs interesējošiem jautājumiem. Gadījumā, ja Jums rodas papildus jautājumi vai ir nepieciešama palīdzība, lūdzu dariet to mums zināmu, un mēs labprāt Jums palīdzēsim.

Pro bono legal counsel

Noslēdzot pirmo darbības gadu, zvērinātu advokātu birojs “Rasa \ Ešenvalds” 2011.gada decembrī piedāvā bezmaksas juridiskās konsultācijas vienas darba stundas apmērā.

Konsultācijai var pieteikties līdz 2011.gada 9.decembrim pa tālruni +371 67280685 vai e-pastu info@readvokati.lv.

Kontakti

Zvērinātu advokātu birojs “Rasa \ Ešenvalds”

Kr.Barona iela 33a-5, Rīga, LV-1011

Tel.67280685, fax.67280603

info@readvokati.lv